

Transformativ Læring

I sin nyeste bog om læring, [Transformativ læring](#) (2013), nydefinerer Knud Illeris den dybe læring med begrebet transformativ læring, der omfatter "al læring, der indebærer ændringer i den lærendes identitet" (p. 67). Der er altså tale om væsentlige, betydningsfulde ændringer hos den enkelte. Transformativ læring er i Illeris' optik et overbegreb ift. kompetenceudvikling. En vellykket kompetenceudvikling indebærer "en bred, sammenhængende og alsidig mobilisering af mental energi i forhold til et indholds- eller problemfelt" (ibid p.169). Engagement er ifølge Illeris det, der gør, at det lærte kan huskes og anvendes i et bredt spektrum af relevante situationer, lige som en praksisrelatering er vigtig. Det sidste nøgleord er refleksion.

"Væsentlig kompetenceudvikling (er ...) et element i identitetsudviklingen".

I relation til nærværende projekt er det interessant, at Illeris bemærker, at der "næppe er nogen steder i det "rigtige" uddannelsessystem, der er så direkte orienteret mod fundamental identitetsudvikling og transformativ læring som daghøjskolerne". Det fremgår af sammenhængen, at han ser dette som særlig betydningsfuldt i forhold til deltagere med meget fundamentale uddannelsesbehov, der jo også er målgruppen her.

Illeris beskriver flere former for transformativ læring: progressiv, regressiv og genoprettende.

Progressiv transformativ læring er den kendte fortolkning af begrebet og som alle professionelle tilstræber. Kerneelementer er "individuel erfaring, kritisk refleksion, dialog, helhedsorientering, kontekstopmærksomhed og autentiske relationer", der skal fremme, at "læreprocesserne (bliver) meningsfulde og heuristiske (undersøgende), at man skal konfrontere magtpositioner og involvere sig i forskelligheder, at der indgår fantasi og forestillingsevner, at der skal være plads til afprøvning af grænser, og at undervisere og andre, der leder eller støtter

processerne, skal være opmærksomme på, at de har en modelfunktion". Illieris konkluderer, at det er "en ganske krævende konstellation, der skal stables på benene og bringes ind i et frugtbart indbyrdes samspil".

Den regressive transformative læring kan være en risiko og et resultat, hvis den lærende presses for hårdt eller oplever et nederlag. I første omgang er reaktionen en tilbagetrækning til en kendt position. Der er ikke tale om en "transformation til noget bedre, til noget, der kan opleves og forstås som et fremskridt. Men der er alligevel sket noget betydningsfuldt, man er ikke den samme, som man var, man har måttet foretage en tilbagetrækning, der bliver tale om transformativ læring af en regressiv karakter" (ibid p. 139). Ved regressiv læring bliver typen af intervention, den professionelles støtte, afgørende. Illeris anfører, at det ikke er på basis af systematisk forskning, men erfaringsbaseret, at han tør hævde, at denne form for læring på "bare lidt længere sigt kan være værdifuld ja, endda meget værdifuld, for den pågældende - et bidrag til at komme videre på et mere realistisk grundlag, til en bedre og mere bæredygtig forståelse af væsentlige forhold, at den regressive transformation kan vende til noget positivt".

Regressionen er en vanskelig, men nødvendig "del af forløbet - erkendelsen af, at det, man er i gang med, ikke er godt nok og må opgives, så der kan blive plads til at finde frem til noget andet og bedre" (ibid p. 144) Den afgørende faktor bliver her "støttefunktionen". "Der er typisk brug for en personlig i første omgang forstående og i anden omgang konstruktiv støtte til at komme videre". Her mod den tredje form for transformativ læring: den genoprettende.

Læringens karakter sætter sig igennem i forhold til identiteten som en hel grundlæggende forandring. En typisk "svag eller utilstrækkelig identitet (omdanner) gennem dobbeltheden af regressiv og progressiv transformativ læring (...) en kriseagtig situation til en ny og mere bæredygtig identitetsudvikling" (...) "Den genoprettende transformative læring (er) både af meget vidtrækkende karakter og samtidig forløb, hvor sammenhængen mellem transformativ læring og identitetsudvikling, fremstår mest tydelig".

Det er ifølge Illeris ikke ualmindeligt, at den lærende kommer gennem "en kombination af regressive og progressive transformationer på en måde, så der bliver tale om, hvad man kan kalde genoprettende transformativ læring".

Illeris pointerer endvidere, at det også er meningsfuldt at tale om kollektiv transformativ læring, hvor "de individuelle transformationer forstærkes, dels fordi man kan snakke med hinanden om, hvad der er på spil, og dermed få inspiration og tiltro til, at det kan lade sig gøre, dels fordi kollektiviteten kan medvirke til en

øget psykologisk sikkerhed og kraft” (ibid p. 145). Denne beskrivelse dækker i høj grad den formålsbestemte betydning fællesskabet tillægges i den folkeoplysende tradition.

- [◀ Læringsteoretisk forståelsesramme](#)
- [Op](#)
- [Resilience ▶](#)

<https://daghojskoler.dk/transformativ-l%C3%A6ring>

---

www.daghojskoler.dk